

TRI OSNOVNA TEMELJA

El-usulu selase

Imam Muhammed b. Sulejman Et-Temimi

Naslov knjige:

TRI OSNOVNA NAČELA
"El-usulu selase"

Autor knjige:
Muhammed b. Abdul-Vehhab, rhm.

Lektor:
Muhamed Hodžić, prof.

Prijevod:
Hfz. Jusuf Barčić, prof. (rhm.)

Dizajn naslovnice:
Edis Smajić

Komentar:
Hfz. Amir Smajić, prof.

Tematika:
Islamsko vjerovanje

Šerijatska recenzija:
Hajrudin Ahmetović, prof.

Izdavač:
w w w . i m a n . b a

UVOD

Zahvala pripada Allahu, dželle še'nuh, Gospodaru svih svjetova. Neka je potpuni Allahov salavat i selam na Poslanika Muhammeda, njegovu časnu porodicu i sve plemenite ashabe.

Doista, Allah, azze ve dželle, stvorio je ljude, džinne i meleke kako bi Mu bili pokorni i kako bi Ga veličali, onako kako to samo Njemu, Uzvišenom, dostoji.

Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"Džinne i ljude nisam stvorio osim zato da Mi čine ibadet."** (Prijevod značenja, Ez-Zarijat, 22)

Naprotiv, sve mimo nepokornih džinna i ljudi veliča i slavi Uzvišenog Allaha. **"Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, ali vi ne razumijete veličanje njihovo."** (Prijevod značenja, El-Isra, 44)

Istinsko veličanje Allaha, dželle še'nuh, upućujući svaki vid ibadeta i dobročinstva samo Njemu, Veličanstvenom, je najbitniji princip i najvažniji temelj na kojem je sagrađeno ispravno islamsko vjerovanje.

Ujedno, Uzvišeni Allah nas nije ostavio da lutamo u zabludi bez upute i smjernica. Naprotiv, poslao nam je poslanike, spustio knjige i olakšao puteve spoznaje, kako niko od nas ne bi imao nikakvog opravdanja za svoja loša djela.

Allah, Uzvišeni, rekao je: **"... o poslanicima koji su radosne vjesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali."** (Prijevod značenja, En-Nisa, 165)

Svaki poslanik, kojeg je Allah poslao, ljude je pozivao da veličaju i slave Allaha ispovjedajući Mu jednoću, a ujedno da se klone svega što je suprotno tome, kao mnogoboštvo, idolatarija, bezboštvo i sl.

Allah, azze ve dželle, rekao je: **"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allaha obožavajte i klonite se taguta (nevjerstva)!"** (Prijevod značenja, En-Nehl, 36)

Imajući u vidu spomenuto, svaki musliman i muslimanka obavezni su detaljno spoznati islamsko vjerovanje, kako bi obožavali i robovali Allahu, dželle še'nuh, onako kako nam je On to naredio u Svojoj Plemenitoj knjizi i putem Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Kada se period poslanstva i prvih, ispravnih, generacija udaljio, neznanje rasprostranilo, zabluda povećala a većina ljudi vjeri leđa okrenulo, mnogi

bitni temelji islamskog vjerovanja postali su nejasni običnom narodu, pa čak i mnogim učenim muslimanima. Radi toga su islamski učenjaci, koji su naslijednici Allahovih poslanika i vjerovjesnika, nastojali da olakšaju i prikažu to vjerovanje običnom narodu, koji detaljno ne izučava vjerske znanosti, na pojednostavljen i pristupačan način.

Od onih koji su posvetili krajnji napor u uspostavi i širenju tog ispravnog vjerovanja, u nama blisko vrijeme, je imam, obnovitelj vjere i šejhul-islam Muhammed b. Abdul-Vehhab b. Sulejman Et-Temimi, rahimehullah. Imam Muhammed, rahimehullah, živio je u području Nedžda na Arapskom poluotoku, koji se danas nalazi u provinciji Rijad – glavnom gradu Saudijske Arabije. Na ahiret je preselio 1206. god. po H.

Pozivao je Allahu danju i noću, i javno i tajno, odazivajući se naredbi Uzvišenog: **"Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima se na najljepši način raspravljaj!"** (Prijevod značenja, En-Nehl, 125)

Živio je u vremenu kada je većina naroda lutala po tminama džehla, kufra, širka, pokuđene i zabranjene pristrasnosti i slijepog slijeđenja. Mnogi su pripisivali Allahu druga, obožavajući i obraćajući se drugima mimo Allahu, tražeći korist i otklanjanje štete od drugih, mimo Allaha, zavjetujući se drugima mimo Allaha, a u isto vrijeme su govorili za sebe da su muslimani.

Kada je ovakvo stanje bilo na Arapskom poluotoku, možemo zamisliti kakvo je stanje bilo na drugim mjestima i do koje mjere su ljudi bili zavedeni.

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, odlučio je da pokuša vratiti ljude na ispravno vjerovanje, i na tom putu bio je potpomognut od strane Allaha, dželle še'nuhu, iako je naišao na mnoštvo onih koji su mu se suprostavljali dajući prednost svojim strastima nad istinom. Ali, **"... Allah je odbio osim da upotpuni svjetlo Svoje..."** (Prijevod značenja, Et-Tevbe, 32).

Na tom putu napisao je mnoga korisna djela i poslanice, od kojih je i jako kratko ali mnogo poučno, poznato, djelo "TRI OSNOVNA TEMELJA", koje je pred nama, u kojem se autor na pojednostavljen i lagan način osvrnuo na najbitnija pitanja vezana za islamsko vjerovanje.

Prestavlja nam zadovoljstvo da ovu poznatu poslanicu ponudimo bošnjačkom čitateljstvu u novom izdanju, moleći Allaha, dželle še'nuh, da se svi zajedno okoristimo.

Ovo izdanje poslanice je pored korekcija određenih grešaka, koje su bile prisutne u dosadašnjim prijevodima, obogaćeno i kratkim pojašnjenjem određenih pasusa kroz fusnote.

Savršenstvo je dostojanstveno samo Uzvišenom Allahu, a manjkavost je osobina čovjeka, pa onaj ko naiđe na određene manjkavosti, propuste ili greške, neka ne škrtari da na to ukaže. Ustrajavanje na greški je manjkavost, a vraćanje na istinu je vrlina.

Salavat i selam donosimo na Allahovog Poslanika Muhammeda, njegovu časnu porodicu, vjerne ashabe i sve koji ih budu slijedili u dobročinstvu i bogobojaznosti do Sudnjega dana.

Hfz. Amir Smajić, prof.
am.ibr.sm@gmail.com
Ramazan 1432 god. po H.

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Imam, šejhul-islam i obnovitelj tevhida, šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab b. Sulejman Et-Temimi, rahimehullah, rekao je:

Znaj, Allah ti se smilovao, da nam je obaveza naučiti četiri stvari:

Prva; znanje, a to je spoznaja Uzvišenog Allaha, spoznaja Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i spoznaja vjere islama[1], sa dokazima.[2]

Druga; rad po tome.[3]

Treća; pozivanje (da'va) tome.[4]

---

[1] Spoznaja Allaha, dželle še'nuh, po onome o čemu nas je On obavjestio u Kur'anu i po onome o čemu nas je obavjestio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u svome sunnetu od Njegovih lijepih imena, uzvišenih svojstava i radnji. To je osnova na kojoj počiva ova vjera i prvo što je obaveza na svakom čovjeku da spozna. Tj. da je Allah, Uzvišeni, jedini Gospodar i jedini Bog kojeg su obavezna sva stvorenja da obožavaju iz straha, poniznosti, veličanja i ljubavi prema Njemu.

Spoznaja Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je posrednik između nas i Allaha, Uzvišenog, u prenošenju i dostavljanju ove vjere. On je taj koji nas je podučio kako da se obraćamo i približavamo Allahu, dželle dželaluh, i nije ostavio ništa, u čemu se krije sreća i uspjeh na dunjaluku i ahiretu, a da nas o tome nije obavjestio, a također, i ništa, u čemu je nesreća i propast na dunjaluku i ahiretu, a da nas na to nije upozorio. Neka je na njega Allahov mir i spas do Sudnjega dana.

Spoznaja vjere islama koja je utemeljena na potpunom usmjeravanju svakog vida dobročinstva i pokornosti (ibadeta) samo Allahu, Uzvišenom, Jedinom istinskom božanstvu, i potpunom klonjenju od bilo koje vrste širka (mnogoboštva, idolatarije) i nevjerstva.

[2] Tj. sa dokazima iz Allahove Plemenite knjige Kur'ana i sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, razumjevajući to onako kako su to razumjele i shvatile prve generacije ovog ummeta.

[3] Znanje će onome koji ne radi po njemu biti propast na Sudnjem danu. Ebu Berze el-Eslemi, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Neće se pomjeriti stope roba na Sudnjem danu sve dok ne bude upitan o svojim godinama u šta ih je proveo, i o znanju koliko je radio po njemu, i o imetku kako ga je stekao i u šta ga je potrošio, i o svome tijelu u šta ga je iskoristio."** Hadis su zabilježili Tirmizi u "Sunenu" (2417), Darimi u "Sunenu" (1/131), Ebu Ja'la u "Musnedu" (2/353) i drugi s dobrim lancem prenosilaca.

[4] Da'va, poziv Allahu, je put svih Allahovih poslanika i njihovih istinskih sljedbenika.

Allah, Uzvišeni, rekao je: **"A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, radi dobra djela, i govori: 'Ja sam doista musliman!'"** (Prijevod značenja, Fussilet, 33)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Onaj ko bude pozivao u uputu imaće nagradu svih onih koji ga u tome budu slijedili, a od njihove nagrade se ništa neće umanjiti. A onaj ko bude pozivao u**

Četvrta; strpljivost na poteškoćama u tome[5].

A dokaz za spomenuto su Allahove, dželle še'nuh, riječi:

"Tako mi vremena, čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje." (Prijevod značenja, El-Asr, 1-3)[6]

Šafija[7], rahimehullah, rekao je: "Da Allah, Uzvišeni, nije spustio dokaza protiv Svojih stvorenja, osim ove sure, bila bi im dovoljna."

A Buhari[8], rahimehullah, rekao je: "Poglavlje: Znanje prije govora i djela. A dokaz za to su Allahove riječi: **"Znaj da nema boga osim Allaha i traži**

---

zabludu imat će grijeh svih koji ga u tome budu slijedili a od njihovog grijeha se ništa neće umanjiti." Hadis je zabilježio Muslim u svome "Sahihu" (6980).

[5] Strpljivost (ar. es-sabr) je smirenosti i čvrstina u srcu prilikom poteškoća i nedaća. Musliman je dužan da se strpi na pokoravanju Allahu, Uzvišenom, izvršavajući Njegove naredbe i kloneći se Njegovih zabrana. Također, obaveza mu je da bude strpljiv na iskušenjima koja ga, Allahovom odredbom, na tom putu zadese.

Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"Zato budi strpljiv, ishod će, zaista, u korist bogobojaznih biti."** (Prijevod značenja, Hud, 49)

I rekao je: **"O vjernici, tražite sebi pomoći u strpljivosti i obavaljanju namaza! Allah je doista na strani strpljivih."** (Prijevod značenja, El-Bekare, 153)

Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Onaj ko bude nadaren saburom i čvrstim ubjeđenjem (ar. el-jekin), Allah, dželle še'nuh, će ga učiniti predvodnikom drugima u vjeri." ("Medžmu'ul-fetava" 6/215)

[6] Allah, dželle še'nuh, u ovoj plemenitoj suri kune se vremenom, a vrijeme je životni period, razmjena dana i noći, u kojem se ljudi natiču u činjenju dobrih ili loših djela, za koja će naknadno, na drugom svjetu, biti pravedno nagrađeni. Svaki dio vremena koji prođe prošao je i dio čovjekovog života, kojeg je nemoguće povratiti, a za kojeg će odgovarati u šta i kako ga je iskoristio. Zatim je Allah, Uzvišeni, napomenuo da je svaki čovjek, muško ili žensko, mlad ili star, bogat ili siromašan, na gubitku i stalnoj propasti, osim onih koji vjeruju, rade dobra djela i naređuju dobro i odvraćaju od zla, a na tome su strpljivi i ustrajni.

Njihovo najbitnije vjerovanje i najpreča istina koju slijede je da samo obožavaju Allaha, Jednog i Jedinog, iskreno Mu ispovijedajući vjeru. Njemu se pokoravaju i samo Njemu, dželle še'nuh, robuju, a ujedno napuštaju i klone se svega što bi moglo umanjiti ili poništiti to njihovo čisto i čvrsto vjerovanje.

Napomena: Allah, Uzvišeni, kune se s čim hoće od Svojih stvorenja, kao što je u ovoj i drugim surama, i ne kune se, dželle še'nuh, osim onim što je vrijedno i uzvišeno kod Njega. Dok ljudima nije dozvoljeno da se zaklinju osim s Uzvišenim Allahom kao što je došlo u mnogim hadisma.

Abdullah b. Omer, radijallahu anhuma, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Onaj ko se zaklinje među vama, neka se zaklinje Allahom ili neka šuti."** Hadis su zabilježili Buhari (2533) i Muslim (4346).

[7] Ebu Abdullah Muhammed b. Idris Eš-Šafi'i El-Muttalibi je poznati imam i jedan od prvaka među islamskim učenjacima. Na ahiret preselio 204. god. po H.

oprosta za svoje grijehe." (Prijevod značenja, Muhammed, 19) Pa je počeo sa znanjem prije govora i djela."[9]

TRI BITNE NAPOMENE[10]

Znaj, Allaha ti se smilovao, da je obaveza svakog muslimana i muslimanke, naučiti ove tri stvari i raditi po njima:

Prva; da nas je Allah, Uzvišeni, stvorio i opskrbio i da nas nije ostavio zaboravljene, nego nam je poslao Poslanika.

Ko mu se bude pokoravao ući će u Džennet, a ko mu otkaže poslušnost ući će u Vatru.[11]

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Mi smo vam, zaista, poslali Poslanika da bi svjedočio protiv vas isto onako kao što smo i Faraonu Poslanika poslali, ali Faraon nije poslušao Poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili." (Prijevod značenja, El-Muzzemmil, 15-16)[12]

Druga; da Allah, Uzvišeni, ne prihvata da mu se pridruži (učini širk) ikakav drug u obožavanju. Ni bliski melek, niti poslati poslanik.

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

---

[8] Ebu Abdullah Muhammed b. Isma'il b. Ibrahim El-Buhari El-Džu'fi je poznati imam i vođa pravovjernih u hadisu. Autor poznate hadiske zbirke "El-Džami'us-sahih" koja je najvjerodostojnija zbirka hadisa pod nebeskim svodom. Na ahiret preselio 256. god po H.

[9] Tj. prvo nam je naredio znanje, a to je da spoznamo da nema drugog istinskog božanstva, koje zaslužuje da bude obožavano, mimo Njega, dželle še'nuh, a zatim nam je naredio djelo, a to je da tražimo oprosta za svoje grijehe.

[10] Ovaj i slični naslovi su stavljeni radi lakšeg shvatanja teksta i veće preglednosti i nije od govora autora, rahimehullah.

[11] Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"A onoga ko otkaže pokornost Allahu i Poslaniku Njegovu, i preko granica Njegovih propisa prelazio – On će u vatru baciti, u kojoj će vječno ostati; njega čeka sramna patnja."** (Prijevod značenja, En-Nisa, 14)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Svi od mog ummeta će ući u Džennet osim oni koji odbiju!"** Bi rečeno: "A ko će to odbiti o, Allahov poslaniče?" Reče: **"Ko mi se bude pokoravao ući će u Džennet, a ko mi se ne pokori taj je odbio!"** Hadis je zabilježio Buhari (7851).

[12] Hafiz Ibn Kesir, rahimehullah, rekao je: "A vi ste, ummete Muhammeda, još preči da budete kažnjeni i uništeni ako zanevjerujete u vašeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zato što je vaš Poslanik vrijedniji i bolji od Musa'a sina Imranovog, alejhi selam, koji je poslan Faraonu." ("Tejsirul-vusul" str. 33)

"Mesdžidi (džamije) su Allaha radi i ne molite se uz Allaha nikome!" (Prijevod značenja, El-Džinn, 18)[13]

Treća; da onome koji se pokori Poslaniku i obožava jedino Allaha nije dozvoljeno prijateljovati (tj. potpomagati, iskazivati naklonost i pomoć) sa onim ko se suprostavlja Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa makar bio i najbliži rod.[14]

---

[13] Tj. mjesta, kuće Allahove, gdje se Njemu, dželle še'nuh, čini ibadet, a i organi sa kojima se Njemu pada na sedždu samo su Allaha radi, Jedinog. Radi toga se nemojte u tim mesdžidima moliti, niti sa tim organima padati na sedždu, mimo Allaha, Uzvišenog, nikom. Bilo da se radi o melecima, ili poslanicima, ili vjerovjesnicima, ili učenjacima, ili evlijama i šejhovima, ili ostalim džinima i ljudima.

Allah, dželle še'nhu, rekao je: **"Allah, doista, neće oprostiti da Mu se širk učini, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće! A onaj ko drugog Allahu pridružuje, on čini potvoru i grijeh veliki!"** (Prijevod značenja, En-Nisa', 48)

[14] Autor, rahimehullah, ovdje se dotakao jednog veoma bitnog i veličanstvenog temelja na kojem je zasnovana ova uzvišena vjera, a to je pitanje "EL-VELA VEL-BERA" tj. prijateljovanja, potpomaganja, mržnje i odricanja u islamu. Ovaj temelj nije poseban i odvojen temelj, nego je ono što proizilazi iz obaveze upućivanja svih vidova ibadeta samo Uzvišenom Allahu, ali su mu islamski učenjaci posvetili posebnu pažnju radi bitnosti i opasnosti po vjeru svakog muslimana - s jedne strane, i zato što je nejčešći predmet napadanja od strane neprijatelja islama - s druge strane. Tako da su neprijatelji vjere u mnogim vremenima i mjestima, svojim spletkama, uspjeli da ovo pitanje u potpunosti izbrišu iz vjerovanja muslimana ili da ga prestave na pogrešan način, kako bi na kraju opet postigli isti cilj.

Riječ "EL-VELA" u vjerskoj terminologiji znači: "potpomaganje, ljubav, iskazivanje počasti i uvažavanja i iskazivanje pripadnosti vjernicima, bilo tajno i skriveno ili javno i otvoreno, i bilo riječima i djelima, ili samo riječima, ili samo djelima".

Riječ "EL-BERA" u vjerskoj terminologiji znači: "udaljavanje, napuštanje, neprijateljstvo i odricanje od nevjernika, nakon opomene i upozorenja".

Iz predhodnog vidimo da se značenje riječi "EL-VELA VEL-BERA" svodi na iskazivanje ljubavi prema vjernicima, muslimanima, i potpomaganje na tom putu, i iskazivanje mržnje i odricanja prema nevjernicima i neprijateljovanje na tom putu.

Autor, rahimehullah, na drugom mjestu rekao je: "Čovjekov islam je neispravan, pa makar samo Allahu upućivao ibadete i ostavio sve vidove širka, sve dok se ne suprostavi mušricima i jasno im iskaže neprijateljstvo i mržnju." ("Ed-durrerus-senijje" 8/331)

Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"O vjernici s Mojim i svojim neprijateljima ne prijateljujte i ljubav im ne poklanjajte – oni poriču Istinu koja vam dolazi i izgone Poslanika i vas samo zato što u Allaha, Gospodara vašeg, vjerujete."** (Prijevod značenja, El-Mumtehane, 1)

Napomena: Islam je propisao prezir, mržnju, odricanje i neprijateljovanje prema nevjernicima ,ali u isto vrijeme je zabranio bespravno proljevanje krvi i činjenje nepravde i nasilja nevjernicima, čiju je krv Allah zabranio, a to su općenito svi nevjernici koji nisu u ratu sa muslimanima.

Naprotiv, islam ne zabranjuje činjenje dobročinstva prema nevjernicima, naročito bližoj rodbini i komšijama, sve dok ne iskažu otvoreno neprijateljstvo prema vjeri. Propisano je lijepo i prijatno ophođenje prema njima kako bi im omilili našu vjeru i postakli ih na razmišljanje o

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i onaj svijet vjeruju, budu u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprostavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u Džennetske bašče kroz koje rijeke teku da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni su zadovoljni Njime. Oni su na Allahovoj strani, a oni na Allahovoj strani će sigurno uspjeti." (Prijevod značenja, El-Mudžadele, 22)[15]

PRAVOVJERNOST IBRAHIMA, ALEJHI SELAM

Znaj, Allah te uputio da Mu se pokoravaš, da je pravovjernost vjere Ibrahima, alejhi selam, da obožavaš samo Allaha, iskreno Mu se pokoravajući. To je Allah, Uzvišeni, naredio svim ljudima i radi toga ih stvorio.[16]

Uzvišeni, dželle še'nuh, rekao je:

"Džinne i ljude nisam stvorio osim zato da Mi čine ibadet." (Prijevod značenja, Ez-Zarijat, 22)[17]

---

prelasku na islam i tako bili uzrokom da se spase vječne patnje u Vatri, koja je pripremljena za sve koji ne budu slijedbenici islama.

[15] Allah, azze ve dželle, također, je rekao: **"Divan uzor za vas je Ibrahim i oni koji su uz njega bili kada su narodu svome rekli: "Mi s vama nemamo ništa, a ni sa onima kojima se, umjesto Allahu, klanjate; mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će između nas ostati sve dok ne budete u Allaha, Njega jedinog, vjerovali!"** (Prijevod značenja, El-Mumtehane, 4)

[16] Pravovjernost (ar. el-hanifijje) je potpuno napuštanje širka i svega što vodi ka njemu, i okretanje srcem, riječima i djelima ka Uzvišenom Allahu, ispovjedajući Mu tevhid, koji je vjera svih Allahovih poslanika, vjerovjesnika i odabranih robova.

Allah, Uzvišeni, rekao je: **"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu činite ibadet i klonite se taguta!"** (Prijevod značenja, En-Nehl, 36)

I rekao je: **"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema boga osim Mene, zato Meni činite ibadet!"** (Prijevod značenja, El-Enbija, 25)

[17] Allah, azze ve dželle, nije stvorio ljude zato što je potreban za njima ili iz razonode i zabave, niti ih je stvorio bez ikakve svrhe i uzalud, a tako i džinne samo iz jednog i jedinog uzvišenog cilja, a to je da jedino Njega obožavaju i da samo Njemu robuju.

Allah, Uzvišeni, rekao je: **"Zar čovjek misli da će sam sebi prepušten biti?"** (Prijevod značenja, El-Kijame, 36)

Prenosi se od poznatih učenjaka, Mudžahida, Šafije i drugih, da su protumačili ovaj ajet sa riječima: "Tj. misli li da će biti ostavljen bez naredbi i zabrana." ("Tefsir Ibn Kesir" 7/441)

Najvažnije što je Allah naredio je TEVHID, a to je obožavanje Allaha, Jedinog.[18]

A najvažnije što je zabranio je ŠIRK, a to je upućivanje dove (molitve) nekom drugom uz Njega.[19]

---

[18] Pod tevhidom se misli na iskazivanje jednoće Allahu, dželle še'nuh, u svim vidovima pokornosti, tako da se ne obožava i ne veliča osim On, Uzvišeni, koji nema sudruga. Također, tevhid obuhvata i ubjeđenje da je Allah, Uzvišeni, jedini gospodar svega što postoji i da Njemu pripadaju najljepša imena i najuzvišenija svojstva i atributi.

Tevhid je iskreno veličanje Uzvišenog Allaha s ljubavlju, strahom, žudnjom, istinskim osloncem, nadom i upućivanjem dova samo Njemu, dželle še'nuh. Tevhid je početak vjere i njen kraj, unutrašnjost vjere i njena vanjština i to je prvo i posljednje u što su pozivali svi Allahovi poslanici i vjerovjesnici.

Radi ovog tevhida, stvorena su stvorenja, poslani vjerovjesnici, spuštene knjige. Radi njega su ljudi razdvojeni na vjernike i nevjernike, sretne - koji su stanovnici Dženneta i nesretne - koji su stanovnici Vatre. Kao rezultat njegove bitnosti i vrijednosti Allah, Uzvišeni, zabranio je i svetim učinio krv, imetak i čast onoga koji ga istinski uspostavi i ostvari. Uzvišeni je zagarantovao onome ko umre na tevhidu ulazak u Džennet i zabranio Vatri da ga prži, što jasno upućuje na veličanstvenu korist tevhida.

[19] Pod širkom se misli na iskazivanje, upućivanje i pripisivanje onoga što je svojstveno samo Allahu, dželle še'nuh, nekom drugom mimo Njega. Primjer toga je vjerovanje u nekog drugog mimo Allaha, smatranje da postoji neko drugi ko upravlja kosmosom, u čijim rukama je dobro i zlo, sudbina, opskrba, stvaranje i rastvaranje, oživljavanje i usmrćivanje. U to ulazi i smatranje da neko, mimo Allaha, poznaje gajb – nevidljivi svijet, ono što je bilo i što će biti.

Širk je smatranje da Allah ima sudruga i da neko drugi može i zaslužuje da bude obožavan pored Njega ili s Njim. Kao da se neko drugi veliča, slavi ili moli za pomoć i otklanjanje nedaća, ili da se traži šefa'at – posredništvo i zauzimanje kod Allaha, od nekoga od stvorenja, ili pada na sedždu i ruku'u, ili zavjetuje i pokorava, nekom drugom mimo Njemu.

Onaj ko razmisli o kur'ansko-hadiskim tekstovima može zaključiti da se širk dijeli na dvije vrste:

Prva: Veliki širk, koji je prethodno definisan i za sobom povlači četiri posebnosti:

1.) da nikom neće biti oprošten bez pokajanja,

2.) da će onaj koji ga čini vječno biti u Vatri i nikad neće ući u Džennet,

3.) da se onom koji čini širk poništavaju sva dobra djela koja je prethodno radio,

4.) da veliki širk izvodi počinioca iz vjere.

Druga: Mali (manji) širk, kao djelimično uljepšavanje ibadeta radi nečijeg pogleda, pretvaranje, zaklinjanje nečim mimo Allaha, dželle še'nuh, i svaki neciljani govor koji u sebi sadrži umanjivanje Allahove, azze ve dželle, veličanstvenosti, kao da kaže: "Što Allah i ti hoćete" ili "Da nije Allaha i tog ne bi se spasili" i sl. Mali širk ne izvodi počinioca iz vjere ,ali je jedan od najvećih grijeha kod Uzvišenog Allaha, dželle še'nuh.

Širk je najveći grijeh koji se može počiniti prema Gospodaru, dželle še'nuh. Allahova Plemenita knjiga prepuna je ajeta koji ukazuju na to ali, nažalost, većina današnjih muslimana je prema tome nemarna.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Allahu činite ibadet (obožavajte ga) i ne pripipisujte mu išta ravnim (ne činite širk)!" (Prijevod značenja, En-Nisa', 36)[20]

Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"A onaj ko Allahu širk čini, Allah će mu ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći."** (Prijevod značenja, El-Ma'ide, 72)

[20] Abdullah b. Abbas, radijallahu anuhma, rekao je: "Svako mjesto u Kur'anu gdje Allah naređuje da se obožava pod tim se misli da Mu se ispovjeda tevhid." ("Hašije Selasetil-usul" str. 22-23)

Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Nema korisnije stvari za srce čovjeka od tevhida i ihlasa (iskrenosti), niti ima štetnije stvari po njegovo srce od širka" ("Medžmu'ul-fetava" 10/7523)

TRI OSNOVNA TEMELJA

Pa kada ti se kaže: "Koja su tri temelja, koje je obavezan da poznaje svaki čovjek?"

Reci: "Da poznaje svoga Gospodara, svoju vjeru i svoga Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem."[21]

PRVI TEMELJ

Kada ti se kaže: "Ko ti je Gospodar?"

Reci: "Moj Gospodar je Allah koji me je uzdigao i uzdigao sve svjetove svojom blagodati. On je moje božanstvo i ja nemam drugog božanstva osim Njega."

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Sva zahvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova." (Prijevod značenja, El-Fatiha, 1)

Sve osim Allaha je svijet, a ja sam dio tog svijeta.

---

[21] Ova tri temelja obavezan je spoznati i po njima raditi svaki musliman, koji vjeruje u Allaha, Uzvišenog, i Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zato što će upravo o tome biti upitan kada bude stavljen u kabur. To jasno upućuje da su ova tri temelja najvažnije i najvrijednije što čovjek mora da spozna prije smrti.

Beraa b. 'Azib, radijellahu anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u dugom hadisu o kaburskom iskušenju nakon smrti, da je rekao: "**Zatim se njegova duša vrati u tijelo i tada mu dođu dva meleka koja ga podignu da sjedne i počnu ispitivati: 'Ko je tvoj Gospodar?' A on će odgovoriti: 'Moj Gospodar je Allah.' 'Koja je tvoja vjera?' – oni će ponovo upitati, a on će odgovoriti: 'Moja vjera je islam.' 'A ko je onaj čovjek koji vam je poslan?' – upitat će oni, a on će reći: 'On je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.' Zatim će ga dva meleka upitati: 'A kako si sve to znao?' 'Čitao sam Allahovu knjigu, vjerovao u ono što piše u njoj i sve potvrdio' – odgovoriće on. Nakon toga će doći glas s nebesa: 'Istinu je rekao Moj rob pa mu pripremite posteljinu iz Dženneta, obucite ga džennetskom odjećom i otvorite mu prolaz ka Džennetu.'"**

Hadis su u potpunosti, s približnim verzijama, zabilježili imam Ahmed u "Musnedu" (18614), Ebu Davud u "Sunenu" (4755), Ibn Madže u "Sunenu" (1549), Abdur-Rezzak (6737) i Ibn Ebi Šejbe (12059) u "Musannefima", Hakim u "Mustedreku" (107), Bejheki u "Šu'abul-iman" (395) i drugi s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

Ibn Ebil-'Izz El-Hanefi, rahimehullah, rekao je: "Svi učenjaci ehli-sunneta su složni da je ispravno ono na što upućuje ovaj hadis." ("Šerhu-akideti-tahavije" 2/607)

U nekim predajama se spominje da se dva meleka, koja postavljaju pitanja, zovu Munkir i Nekir, a Allah, dželle še'nuh, najbolje zna. ("Šerhu-akideti-tahavijje" 2/604, "Fethul-Bari" 3/237, "Silsiletus-sahiha" 3/465)

Ako ti se kaže: "Kako si upoznao svog Gospodara?"

Reci: "Po Njegovim znakovima i Njegovim stvorenjima. Od Njegovih znakova su noć i dan, i Sunce i Mjesec, a od Njegovih stvorenja su sedam nebesa i sedam zemalja, i ono što je u njima i između njih."

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"A od Njegovih znakova su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte licem na tle ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već padajte licem na tle pred Allahom, koji ih je stvorio, ako Njega jedinog obožavate." (Prijevod značenja, El-Fussilet, 37)

I riječi Uzvišenog:

"Gospodar vaš je Allah, koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se uzvisio na Arš.[22] **On tamom noći prekriva dan, koja ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde se pokoravaju Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja. Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova."** (Prijevod značenja, El-E'araf, 54)

A Gospodar (Rabb), On je taj koji se obožava, a to potvrđuju riječi Uzvišenog:

"O ljudi, obožavajte Gospodara svoga, koji je stvorio vas i one prije vas, da biste bili bogobojazni; koji vam je Zemlju učinio posteljom, a nebo zdanjem, koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato ne činite Allahu druge ravnim nakon što ste to spoznali." (Prijevod značenja, El-Bekare, 21-22)[23]

---

[22] Nepobrojni dokazi iz Kur'ana i sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jasno i nedvosmisleno ukazuju da je Naš gospodar, Allah, dželle še'nuh, daleko uzvišen iznad Svojih robova i općenito svih stvorenja. Uzvišeni, nakon što je stvorio sedam nebesa i Zemlju, uzvisio se iznad Arša, koji je Njegov prijestol i najveće stvorenje, iz mudrosti koju je želio, a ne radi potrebe za tim.

Allah, azze ve dželle, bio je i uijek će biti uzvišen iznad svih Svojih stvorenja, istinski, Svojim bićem, gospodarstvom i veličanjem u srcima vjernika. Na ovo vjerovanje, pored kur'ansko-hadiskih tekstova, upućuje i zdrav razum, ali za one koji ga nisu izopačili raznim filozofskim i novotarskim zabludama.

Neka je veličanstven i daleko uzvišen naš Gospodar od zabludjelih vjerovanja koja govore da je utjelovljen u Svojim stvorenjima i prisutan bićem na svakom mjestu. **"... a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati."** (Prijevod značenja, En-Nur, 40).

[23] Tj. ne činite Allahu, dželle še'nuh, širka u ibadetu i samo Njega, Jedinog, obožavjate, jer ste svjesni da je On jedini onaj koji vas je stvorio i koji vas opskrbljuje.

Ibn Kesir[24], rahimehullah, rekao je: "Stvoritelj svih stvari je jedini taj koji je dostojan da se obožava."

A vrste ibadeta koje je Allah, Uzvišeni, naredio su: islam, iman i ihsan.[25] Zatim dova, strah, nada, pouzdanje, čežnja i strahopoštovanje, poniznost i strepnja (bojanje), pokajanje, traženje pomoći i utočišta, molba (zov za pomoć), klanje (prinošenje žrtve), zavjetovanje i drugo od ibadeta koje je naredio Allah Uzvišeni, sve pripada Allahu, Uzvišenom.[26]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Mesdžidi (džamije) su Allaha radi i ne molite se uz Allaha nikome!" (Prijevod značenja, El-Džinn; 18)

Pa ko uputi nešto od ovih ibadeta, nekom drugom mimo Allahu, Uzvišenom, on je mušrik (mnogobožac) i kafir (nevjernik).[27]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće postići." (Prijevod značenja, El-Mu'minun, 117)

A u hadisu se spominje: **"Dova je suština (srž) ibadeta."**[28]

---

[24] Ebul-Fida Isma'il b. Omer El-Kureši Ed-Dimeški, poznat kao Hafiz Ibn Kesir, je veliki imam i hafiz hadisa i autor mnogobrojnih islamskih kapitalnih djela među kojim je i njegov tefsir "Tefsirul-Kur'anil-azim". Na ahiret je preselio 774. god po H.

[25] Autor, rahimehullah, naknadno će u drugom temelju pojasniti značenje islama, imana i ihsana.

[26] Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Ibadet je sveobuhvatni naziv za sve ono što Allah, Uzvišeni, voli i sa čime je zadovoljan, od riječi i djela, javnih i tajnih. Kao namaz, zekat, post, hadždž, istinit govor, izvršavanje emaneta, dobrčinstvo roditeljima, spajanje rodbinskih veza, držanje do dogovora, naređivanje dobra, odvraćanje od zla, borba protiv nevjernika i licemjera, doboročinstvo prema komšiji, siročetu, putniku prolazniku, robovima, životinjama, upućivanje dove, zikr, učenje Kur'ana i sl. Također, ibadet je i ljubav prema Allahu i Njegovom poslaniku, strah od Allaha i pokoravanje Njemu, iskreno ispovjedanje vjere Allahu uz strpljivost na Njegovim propisima, zahvalu na blagodatima i zadovoljstvo sa odredbom. Ibadet je i čvrst oslonac na Njega, nada u Njegovu milost, strah od kazne i sl." ("Medžmu'ul-fetava" 10/149-150)

[27] Ibn Tejmijje, rahimehullah, rekao je: "Svi muslimani, općenito, složni su da čovjeku nije dozvoljeno obožavati, upućivati molitvu i oslanjati se osim na Allaha, dželle še'nuh, i to je od osnovnih i nužnih stvari koje su spoznali od vjere islama. Također, složni su da je takav, koji usmjeri nešto od ibadeta bliskom meleku ili poslaniku, mušrik - mnogobožac." ("Medžmu'ul-fetava" 3/272 i "Tejsirul-vusul" str. 63)

[28] Hadis je zabilježio Tirmizi u "El-Džami'i" (3371) od Enesa b. Malika, radijallahu anhu, sa slabim lancem prenosilaca. U njemu se nalazi Abdullah b. Lehi'a koji je da'if-slab ravija. Ali je

Također, dokaz za to su i riječi Uzvišenog:

"Gospodar vaš je rekao: Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati. Oni koji iz oholosti neće da Me obožavaju – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi." (Prijevod značenja, El-Mu'min, 60)[29]

Dokaz za STRAH [30] su riječi Uzvišenog:

"I ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici." (Prijevod značenja, Alu Imran, 175)

Dokaz za NADU [31] su riječi Uvišenog:

---

vjerodostojan hadis u sličnom značenju: **"Dova je ibadet"**, kojeg su zabilježili Ebu Davud (1479), Tirmizi (2969), Ibn Madže (3828) i drugi od Nu'mana b. Bešira, radijallahu anhu.

[29] Upućivanje dove nekom drugom mimo Allahu, azze ve dželle, kao mrtvima, šejhovima, dobrima i evlijama, tražeći od njih pomoć i potrebe, je od najraširenijih djela širka u današnjem vremenu. Svi učenjaci su složni da je to veliki širk, koji izvodi počinioca iz vjere. ("Ed-durers-senijje" 1/199)

[30] Strah (ar. el-hauf) je nemir i bol kojeg čovjek osjeća u srcu radi onog što očekuje da će se naknadno desiti. Strah od Allaha, dželle še'nuh, je jedan od najuzvišenijih ibadeta koje rob mora usmjeriti svome Gospodaru, i to je jedan od temelja, uz ljubav i nadu, na kojem se zazniva i na kojem počiva svaki ibadet. Allahovi poslanici, alejhim selam, najviše su se bojali Allaha, Uzvišenog, od svih ljudi. Manjkavost straha od Allaha, dželle še'nuh, je dokaz da rob nije dovoljno spoznao Allahovu veličanstvenost i uzvišenost.

Strah se djeli na tri vrste:

Prva: Strah od Allaha, Uzvišenog, i Njegove kazne, jer je čovjekov život i njegova sudbina u Allahovim rukama. On, azze ve dželle, je taj koji mu daje opskrbu, sigurnost, postojanje i dr. Ako mu to uskrati, niko drugi nije ustanju da mu to nadomjesti. Kada bi čovjek strahovao od nekoga, mimo Allaha, ovim strahom počinio bi veliki širk.

Druga: Da čovjek ostavi ono što mu je Allah, dželle še'nuh, naredio iz straha od nekoga od ljudi. Kao da ostavi namaz u džematu, koji mu je naređen, bojeći se da ga direktor firme ne otpusti s posla i sl. Ova vrsta straha je strogo zabranjena i onaj kod koga se nađe taj je počinio mali širk, koji umanjuje ispravnost njegovog vjerovanja.

Treća: Prirodni strah čovjeka od onoga što ga plaši. Kao strah od divljih zvijeri, smrti, bolesti, vatre i sl. Za ovu vrstu straha čovjek neće biti odgovoran, zato što je to urođena pojava kod svih ljudi.

[31] Nada (ar. er-redža) je jaka želja u srcu za ostvarenjem i postizanjem voljenog. Nada u Allahov oprost, milost, nagradu, pomoć, olakšanje i susret sa Njim, dželle še'nuh, je jedan od navrijednijih srčanih ibadeta. Da nema istinske nade u Allaha, dželle še'nuh, u srcima vjernika, zapostavili bi i obožavanje Allaha. Vjernik u svom putovanju ka drugom svijetu uvijek mora da bude između nade u Allahov oprost i milost i straha od Njegove kazne i srdžbe.

Onaj ko se nada u nekog drugog, mimo Allaha, da mu pribavi neku korist ili otkloni štetu, što je u stanju pribaviti ili otkloniti samo Allah, dželle še'nuh, kao da se nada od nekoga da mu oprosti grijehe ili ga izliječi, počinio je veliki širk.

"Ko se nada susretu Gospodara svoga neka čini dobra djela i neka, obožavajući Gospodara svoga, ne smatra Njemu ravnim nikoga!" (Prijevod značenja, El-Kehf, 110)

Dokaz za POUZDANJE - OSLONAC NA ALLAHA[32] su riječi Uzvišenog:

"A u Allaha se pouzdajte ako ste vjernici." (Prijevod značenja, El-Maida, 23)

"Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta." (Prijevod značenja, El-Talak, 3)

Dokaz za ČEŽNJU - ŽUDNJU[33], STRAHOPOŠTOVANJE[34] i SKRUŠENOST[35] su riječi Uzvišenog:

"Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se žudeći i u strahu, i bili su prema Nama skrušeni." (Prijevod značenja, El-Enbija', 90)

Dokaz za STREPNJU - BOJANJE[36] su riječi Uzvišenog:

"Njih se ne bojte, Mene se bojte." (Prijevod značenja, El-Bekare, 150)

Dokaz za POVRATAK ALLAHU[37] su riječi Uzvišenog:

---

[32] Pouzdanje (ar. et-tevekkul) je istinski oslonac na Allaha, dželle še'nuh, u svim djelima i stanjima uz poduzimanje potrebnih uzroka za ostvarenje željenog. Spomenuto je pravo značenje tevekkula, dok oni koji se oslanjaju samo na uzroke (sebebe) a i oni koji tvrde da se oslanjaju na Allaha a ne rade uzroke, svi su pogrešno shvatili njegovo značenje i čine vjerom zabranjenu stvar.

[33] Čežnja (ar. er-regbetu) je čvrsto nastojanje za postizanjem voljenog, kao džennet i Allahov oprost, čineći odgovarajuća djela uz želju i žudnju. Razlika između nade (er-redža) i čežnje (er-ragbetu) je u tome da nada za voljenim biva samo u srcu, dok čežnja biva u srcu uz poduzimanje potrebnog za ostvarenjem onoga za čime se čezne.

[34] Strahopoštovanje (ar. er-rehbetu) je strah, strepnja, koji uzrokuje bježanje i skrivanje. Tj. to je strah koji čovjeka tjera za poduzimanjem određenih djela. Strahopoštovanje od Allaha, dželle še'nuh, tjera vjernika da strahuje od Allahove kazne i tako poštuje Njegove granice i propise.

[35] Skrušenost (ar. el-hušu'u) je poniznost i potčinjenost Allahovoj, azze ve dželle, veličini i moći. Mjesto skrušenosti je u srcu a njen plod se izražava na djelima.

[36] Strepnja (ar. el-hašije) ima isto značenje kao i strah, osim što strepnja dolazi kao rezultat spoznaje Allaha, dželle še'nuh, jer je nemoguće da rob strepi od Allaha dok ne spozna Njegove uzvišene osobine. Također, strepnja od Allaha, dželle še'nuh, mora da bude uz nadu u Njegovu milost, jer je strepnja bez nade očaj, koji je zabranjen.

[37] Povratak Allahu (ar. el-inabe) je potpuno okretanje Allahu, srcem i djelima, nakon pokajanja od grijeha. Pokajanje (ar. et-tevbe) je povratak Allah napuštanjem grijeha dok je "inabe" povratak Allahu napuštanjem grijeha i činjenjem djela koja približavaju Allahovoj, dželle še'nuh, milosti. Povratak Allahu, dželle še'nuh, je osobina svih poslanika, vjerovjesnika i iskrenih Allahovih robova i to je jedan od najvećih uzroka sreće na dunjaluku i ahiretu.

"I povratite (pokajte) se Gospodaru svome i predajte Mu se." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 54)

Dokaz za TRAŽENJE POMOĆI [38] su riječi Uzvišenog:

"Samo tebe obožavamo i samo od Tebe pomoć tražimo." (Prijevod značenja, El-Fatiha, 4)

I u hadisu: **"Kada tražiš pomoć, traži od Allaha."**[39]

Dokaz za TRAŽENJE UTOČIŠTA [40] su riječi Uzvišenog:

"Reci: 'Utičem se Gospodaru ljudi, Vladaru ljudi...'" (Prijevod značenja, En-Nas, 1-2)

Dokaz za MOLBU - ZOV U POMOĆ [41] su riječi Uzvišenog:

"I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao." (Prijevod značenja, El-Enfal, 9)

---

[38] Traženje pomoći (ar. el-isti'ane) je zasnovano na čvrstom pouzdanju i osloncu na Allaha, Uzvišenog, uz potpunu poniznost i skrušenost Njemu, azze ve dželle. Svaki čovjek, vjernik, je potreban Allahove, dželle še'nuh, pomoći u svakom djeliću svoga života. Traženje pomoći od Allaha, Uzvišenog, je jedan od ibadeta na kojem je zasnovana većina vjere. Svaki ibadet, trud i posao kojeg vjernik radi u njemu se oslanja na Allaha i traži Njegovu pomoć. Nema promjene stanja niti snage osim od Allaha, Jedinog.

Onaj ko traži pomoć od nekog drugog, mimo Allaha, dželle še'nuh, u onome što je u stanju ispuniti samo Allah, azze ve dželle, takav je počinio veliki širk. Kao oni koji traže pomoć od umrlih ili od živih koji nisu u njegovom prisustvu. Ali ako bi zatražio pomoć od nekog od ljudi, u onome što je u stanju da ispuniti, to je dozvoljeno i pohvalno ako se tadi o dobročinstvu i pokornosti Allahu, dželle še'nuh. Zato što je Allah, Uzvišeni, naredio potpomaganje na dobročinstvu i bogobojaznosti. Dok, ako se radi o nepokornosti i zabranjenim stvarima onda je to strogo zabranjeno.

[39] Hadis su zabilježili Ahmed (2763), Tirmizi (2516), Hakim (2303) i drugi s vjerodostojnim lancem prenosilaca od Ibn Abbasa, radijallahu anhu.

[40] Traženje utočišta (ar. el-isti'aze) kod Allaha, dželle še'nuh, je traženje Njegove zaštite i pomoći od onoga što čovjeku izaziva strah i strepnju. Allah, Uzvišeni, je jedini koji otklanja nedaće i pribavlja koristi. Sve što se dešava, dešava se Njegovim htjenjem i odredbom. Svako stvorenje se boji i strahuje od nekoga i nečega i svaki čovjek ima neprijatelje od ljudi i džinna. Iz tog razloga Uzvišeni, dželle še'nuh, naredio je svojim robovima, na mnogo mjesta u Kur'anu, da se samo na Njega istinski oslanjaju i da samo od Njega pomoć traže.

[41] Zov u pomoć (ar. el-istigase) je traženje pomoći od onoga ko je to u stanju, da od čovjeka otkloni nedaću, poteškoću i iskušenje. Svaki čovjek je izložen iskušenjima i nedaćama, pa je iz tog razloga Allah, Uzvišeni, naredio Svojim robovima da Njega mole i zovu u pomoć kada im je potrebna. Allah, dželle še'nuh, odaziva se molbi onoga koji od Njega traži pomoć.

Ako bi čovjek dozivao u pomoć nekog drugog, mimo Allaha, kao mrtve, kipove, meleke, poslanike i druge, koji nisu u stanju pružiti pomoć, počinio bi veliki širk. Dok, nema smetnje da se pomoć traži od onoga ko je živ, prisutan i čuje poziv, a u mogućnosti je pomoći, kao prijatelj, čuvar, komšija i sl. Onaj ko se istinski osloni na Allaha, Uzvišenog, On mu je dovoljan.

Dokaz za KLANJE - PRINOŠENJE ŽRTVE[42] su riječi Uzvišenog:

"Reci: 'Klanjanje moje, i žrtva moja, i život moj i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, koji nema saučesnika, to mi je naređeno i ja sam prvi musliman." (Prijevod značenja, El-En'am, 162-163)

A u hadisu je došlo: **"Allah je prokleo onoga ko prinese žrtvu nekom drugom osim Allahu."**[43]

Dokaz za ZAVJETOVANJE[44] su riječi Uzvišenog:

"Oni su zavjet ispunjavali i plašili se Dana čija će kob svuda prisutna biti." (Prijevod značenja, Ed-Dehr, 7)

---

[42] Klanje (ar. ez-zebh) je prinošenje životinja, koje je Allah dozvolio da se jedu, kao žrtvu Allahu, Uzvišenom, s ciljem približavanja Njemu, Jedinom, i to je jedan od najvrijednijih i Allahu najdražih ibadeta. Pod prinošenjem žrtve misli se na klanje kurbana i akike u određenim situacijama i povodima. Kao za kurban bajram, prilikom rođenja, svadbe, gozbe i sl. Također, u to ulaze i žrtve koje je propisano prinijeti Allahu, dželle še'nuh, pri hadžskim obredima, kao sastavni dio nekih obreda ili kao iskup za određene prijestupe na hadžu. Dozvoljeno je i propisano prinijeti žrtvu bez određenog vjerskog povoda, kao radi gosta ili hrane, ali mora, također, da se zakolje u ime Allaha, dželle še'nuh.

Onaj ko prinese žrtvu nekom drugom, mimo Allahu, azze ve dželle, želeći da mu se približi ili ostvari neku dobrobit, kao mrtvim, turbetima, kipovima, evlijama i drugim, počinio je veliki širk. Zato što je usmjerio ibadet, koji je samo Allahovo pravo, nekom drugom mimo Njemu, Uzvišenom.

[43] Hadis je zabilježio imam Muslim u "Sahihu" (1978) od Alije b. Ebi Taliba, radijallahu anhu.

[44] Zavjetovanje (ar. en-nezr) je da čovjek obaveže sam sebe nekim djelom, koje mu po šerijatu nije obavezno, želeći da se približi Allahu, dželle še'nuh. Većina islamskih pravnika je na stanovištu da je zavjetovanje, u osnovi, pokuđeno, dok neki smatraju da je haram - zabranjeno.

Onaj ko se obaveže nečim, obavezan je da se toga drži i da to ispuni ako se radi o pohvalnim radnjama i to je kao da se obaveže da će postiti deset dana u određenom mjesecu ili da će udijeliti pola imetka na Allahovom putu i sl. Dok, onaj ko se obaveže sa zabranjenim djelom, kao da će prekinuti rodbinske veze ili da će nešto ukrasti, takvom je zabranjeno za izvrši ono čime se obavezao po konsenzusu islamskih učenjaka.

Onaj ko se zavjetuje, neka se zavjetuje samo Allahu, dželle še'nuh, jer je zavjetovanje nekom drugom, mimo Allahu, Uzvišenom, kao poslanicima, šejhovima, evlijama i drugima, zabranjeno i veliki širk.

DRUGI TEMELJ

Poznavanje vjere islama sa dokazima, a to je potpuna predanost Allahu, dželle še'nuh, ispovjedajući Mu jednoću, neprikosnovena pokornost Njegovim naredbama i cjelokupno odricanje od širka i njegovih pristalica.[45]

Islam se sastoji od tri stepena: islama, imana i ihsana. Svaki od tri stepena ima svoje temelje.[46]

PRVI STEPEN - ISLAM

Osnove islama su:

1.) svjedočenje da nema drugog istinskog Boga osim Allaha i da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik,

2.) klanjanje pet dnevnih namaza,

3.) davanje zekata,

4.) post Ramazana,

5.) i hodočašće Allahove kuće, K'abe (obavljanje hadždža).[47]

Dokaz za SVJEDOČENJE[48] su riječi Uzvišenog:

---

[45] Vjera islam, s kojom je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, derogirala je sve od prijašnjih objava i šerijata, tako da se muslimanom naziva samo onaj koji slijedi njega, sallallahu alejhi ve sellem, kao Poslanika, a onaj koji mu se suprostavi takav nije musliman.

[46] Pod prvim stepenom, islamom, najčešće se misli na vidljiva, vanjska, djela kao izgovor dva šehadeta, obavljanje namaza, davanje zekata i sl. Drugi stepen, iman, je ono u što svaki musliman mora da čvrsto vjeruje, kao vjerovanje u Allaha, meleke, poslanike, knjige i sl. Kada se spomene islam, zasebno, u njegovo značenje ulazi i iman, a isto tako i kada se spomene iman, zasebno, u njegovo značenje ulazi cjelokupni islam.

Ihsan, koji je treći stepen, je najuzvišeniji stepen vjere, kojeg su dostigli samo poslanici, vjerovjesnici i iskreni vjernici, a to je da rob stalno bude svjestan Allahovog, dželle še'nuh, nadzora i da Mu uvjek bude isto pokoran, bilo javno ili tajno.

[47] Islam, kao vjera, sagrađena je na pet jasnih i čvrstih temelja, koji su kao stubovi koji podupiru građevinu. Ako jedan ili više od stubova budu uklonjeni građevina će biti nestabilna ili će se srušiti, shodno bitnosti i mjestu stuba koji je uklonjen. U slučaju kada bi svi od stubova bili uklonjeni, građevina bi se, bez imalo sumnje, srušila i ne bi imala nikakvu vrijednost. Pa tako i čovjek, ukoliko bi izostavio svih pet islamskih stubova - šartova, jasno je da bi njegov islam bio srušen i neispravan.

[48] Svjedočenje (ar. eš-šehade) je svjedočenje roba jezikom, srcem i djelima da ne postoji istinsko božanstvo koje treba, smije i zaslužuje da bude obožavano, mimo Allaha, Uzvišenog, koji nema sudruga.

Čovjek ne može biti musliman, sve dok ne posvjedoči na jeziku, sa potpunim ubjeđenjem u ispravnost i istinitost toga u srcu. Ako bude ubijeđen u njegovo značenje, a ne izgovori ga na

"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega – a i meleki i učeni, i da On postupa pravedno. Nema Boga osim Njega, Silnog i Mudrog." (Prijevod značenja, Alu 'Imran, 18)

A to znači da ne postoji onaj koji se istinski obožava (tj. zaslužuje da bude obožavan) mimo Allaha Jedinog.

"la ilahe" (nema boga) je negacija svega što se obožava mimo Allaha.

"illellah" (osim Allaha) je potvrda obožavanja Allaha, Jedinog, koji nema sudruga u obožavanju, kao što nema druga u gospodarenju (vlasti).[49]

A ono što potvrđuje spomenuto i pojašnjava ga su riječi Uzvišenog:

"A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: 'Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, ja obožavam samo Onoga koji me je stvorio, jer će mi On doista na pravi put ukazati. On učini riječi tevhida trajnim za potomstvo svoje, da bi se dozvali.'" (Prijevod značenja, Ez-Zuhruf, 26-28)

"Reci: 'O sljedbenici knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke, da nikoga, osim Allaha, ne obožavamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!' Pa ako oni ne pristanu, vi recite: 'Budite svjedoci da smo mi, doista, muslimani.'" (Prijevod značenja, Alu 'Imran, 64)[50]

---

jeziku, njegov islam je neispravan i ne broji se da je od muslimana, po konsenzusu islamskih učenjaka.

Također, ako ga izgovori na jeziku, bez ubjeđenja u srcu, to je stanje munafika - licemjera, koji žele prevariti Allaha i one koji vjeruju, ali ne varaju osim sami sebe i na ahiretu će biti u najnižim dubinama Džehennema, zato što nisu vjerovali u Allaha, dželle še'nuh. Takvi su se lažnim izgovraranjem šehadeta samo spasili ovosvjetske kazne i za njih važe šerijatski propisi koji važe za sve muslimane, sve dok ne ispolje ono što im je u srcima javnim nevjerstvom, bilo riječima ili djelima.

[49] Dokaz za "negaciju i potvrdu" je hadis kojeg prenosi Tarik El-Ešdže'i, radijallahu anhu, od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Ko kaže: 'La ilahe illellah - Nema boga osim Allaha' i zanječe sve što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv su zabranjeni, a njegovo polaganje računa je na Uzvišenom Allahu."** Hadis je zabilježio Muslim (139).

[50] Svjedočenje "la ilahe illellah" nije puka rečenica koja se izgovara na jeziku bez poznavanja njenog značenja i rada po onome na što upućuje. Islamski učenjaci su, izučavajući šerijatske tekstove, postavili osam uslova da bi ovo svjedočenje bilo ispravno onome koji ga izgovara.

Prvi: da poznaje njegovo značenje i ono što proizilazi iz njega, što je suprotno nepoznavanju.

Drugi: da bude čvrsto ubjeđen u ono na što upućuje, što je suprotno sumnji.

Treći: da srcem i riječima prihvata ono na što upućuje, što je suprotno odbijanju.

Dokaz da je MUHAMMED ALLAHOV POSLANIK su riječi Allaha Uzvišenog:

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv." (Prijevod značenja, Et-Tevbe, 128)

Značenje svjedočenja da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik jeste;

1.) pokoravanje i slijeđenje onoga što je naredio,

2.) potvrđivanje i vjerovanje u ono što je obavijestio,

3.) napuštanje i ostavljanje onoga što je zabranio i ukorio,

4.) i obožavanje Allaha, Uzvišenog, onako kako je on propisao.

Dokaz za NAMAZ, ZEKAT i ZNAČENJE TEVHIDA su riječi Uzvišenog:

"A nije im naređeno osim da samo Allaha obožavaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju, i da molitvu obavljaju, i da milostinju udjeljuju, a to je ispravna vjera" (Prijevod značenja, El-Bejjine, 5)

Dokaz za POST su riječi Uzvišenog:

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste bili bogobojazni." (Prijevod značenja, El-Bekare, 183)

Dokaz za HADŽDŽ su riječi Uzvišenog:

"Hodočastiti hram dužan je, Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti, a onaj koji neće da vjeruje, pa zaista Allah nije ovisan ni okom." (Prijevod značenja, Alu 'Imran, 97)

DRUGI STEPEN – IMAN (VJEROVANJE)

Četvrti: da se pokorava naredbama i zabranama koje iz njega proizilaze, što je suprotno nepokornosti.

Peti: da bude iskren u vjerovanju na koje upućuje, što je suprotno pretvaranju.

Šesti: da javno i tajno priznaje i potvrđuje ono na što upućuje, što je suprotno nepriznavanju i utjerivanju u laž.

Sedmi: da voli ovo svjedočenje i one koji ga vole i koji su ispunili uslove njegove ispravnosti.

Osmi: da zanegira i zanevjeruje u sve što se obožava mimo Allaha.

Iman se sastoji od sedamdeset i nekoliko ogranaka. Najuzvišeniji je izgovor "la ilahe illellah", a najniži je ukloniti s puta ono što smeta, a stid je dio imana.[51]

Osnove imana su;

1.) da vjeruješ Allaha, Uzvišenog,
2.) Njegove meleke,
3.) Njegove knjige,
4.) Njegove poslanike,
5.) Sudnji dan,
6.) i da Njegovom odredbom biva dobro i zlo.

Dokaz za ovih ŠEST OSNOVA (ar. el-erkan) su riječi Uzvišenog:

"Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, čestiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, i koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima-namjernicima, i prosijacima, i za otkup iz ropstva, i koji molitvu obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je prezumu, ispunjavaju, naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone." (Prijevod značenja, El-Bekare, 177)

A dokaz za ALLAHOVU ODREDBU[52] su riječi Uzvišenog:

---

[51] Ovo je tekst hadisa kojeg su zabilježili Buhari (9) i Muslim (38) od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, s tim da u Buharinoj predaji stoji: **"... šezdeset i nekoliko ogranaka"**.

[52] Vjerovanje u Allahovo određenje i odredbu (ar. el-kada vel-kader), bila dobra po nas ili loša, je šesti imanski temelj, bez kojeg je neispravno čovjekovo vjerovanje.

To vjerovanje ogleda se vjerovanjem u četiri velika temelja. A onaj ko zanegira jedan od njih ne smatra se od onih koji vjeruju u Allahovo određenje i odredbu.

Prvi: da Uzvišeni Allah sve podrobno zna i da Mu ništa nije skriveno. Znao je sve što će ljudi raditi prije nego što ih je stvorio. Ništa se ne desi a da On, Uzvišeni, za to ne zna prije nego se desi. On zna ono što se desilo, a i ono što se nije desilo, kada bi se desilo, zna kako bi se desilo.

Allah, azze ve dželle, rekao je: **"On je Allah – nema drugog boga osim Njega -, On je poznavalac nevidljivog i vidljivog svijeta, On je Milostivi, Samilosni!"** (Prijevod značenja, El-Hašr, 22)

Ebu Hurejre, radijellahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o statusu djece mnogobožaca, pa je rekao: **"Allah dobro zna šta bi oni radili."** Hadis su zabilježili Buhari (1318) i drugi.

"Mi sve, doista, s odredbom stvaramo." (Prijevod značenja, El-Kamer, 49)

TREĆI STEPEN – IHSAN (DOBROČINSTVO)

Ihsan, dobročinstvo, je zasnovano na jednoj osnovi, a to je da obožavaš Allaha, dželle še'nuhu, kao da Ga vidiš, pa ako ti Njega ne vidiš, On tebe, zaista, vidi.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Allah je, zaista, na strani onih koji su bogobojazni i koji su dobročinitelji." (Prijevod značenja, En-Nahl, 128)

"I pouzdaj se u Silnoga i Milostivog, koji te vidi kada ustaneš i kada sa ostalima molitvu obavljaš, jer On, doista, sve čuje i sve zna." (Prijevod značenja, Eš-Šu'ara, 217-220)

Drugi: da je Uzvišeni Allah svoje znanje, o stvorenjima, zapisao u knjigu prije nego ih je stvorio na 50 000 godina, i sve što se dešava, dešava se shodno onome što je zapisano u toj knjizi.

Allah, Uzvišeni, rekao je: **"Zar ne znaš da je Allahu poznato sve što je na nebu i na Zemlji? To je sve u Knjizi; to je, uistinu, Allahu lahko!"** (Prijevod značenja, El-Hadždž, 70)

Abudullah b. Amr, radijallahu anhuma, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allah je zapisao sudbinu stvorenja prije nego što je stvorio nebesa i Zemlju na pedeset hiljada godina, a Njegov Arš, tada je bio na vodi."** Hadis je zabilježio Muslim (6919).

Treći: da se sve što se dešava, dešava po Allahovom sveopćem htjenju i ništa se iz toga ne izuzima.

Uzvišeni Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"... a vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće!"** (Prijevod značenja, Et-Tekvir, 29)

I rekao je: **"I nikako za bilo šta ne reci: 'Uradiću to sigurno sutra!' – ne dodavši: 'Ako Allah da!'"** (Prijevod značenja, El-Kehf, 23-24)

Červti: da su Allahova stvorenja i sve što rade stvoreni od strane Njega, dželle še'nuh.

Allah, dželle še'nuh, rekao je: **"Allah je stvoritelj svega..."** (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 62)

U isto vrijeme, iako je Allah, Uzvišeni, stvoritelj svega, bilo dobro ili zlo, neispravno je zlo pripisivati Allahu, dželle še'nuh. Sve što je Allah stvorio, stvorio je iz mudrosti koju on zna i sva Njegova djela su dobra i mudra. Uzvišeni Allah, dželle še'nuh, stvorio je nevjernike, kipove, alkohol, svinju, i sl., i ta stvorenja su zlo, ali Allahovo stvaranje tih stvorenja, samo po sebi, nije zlo, zato što ih je stvorio s ciljem. Npr. stvorio je nevjernike kako bi njima iskušao vjernike, ili alkohol kako bi nagradio one koji se suzdrže od pijenja i sl. Ovo su samo neke od mudrosti koje možemo dokučiti, dok potpunu mudrost u stvaranju takvih stvari zna samo Sveznajući i Svemoćni.

"Što god ti važno činio, i što god iz Kur'ana kazivao, i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok god se time zanimate. Gospodaru tvome nije ništa skriveno ni na Zemlji ni na nebu, ni koliko trun jedan, i ne postoji ništa ni manje ni veće od toga, što nije u Knjizi jasnoj." (Prijevod značenja, Junus, 61)

A dokaz iz sunneta, govora Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je poznati hadis Džibrila, alejhi selam, koji prenosi Omer b. El-Hattab, radijallahu anhu, rekavši:

Dok smo sjedili kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad se pojavi pred nama čovjek jako bijele odjeće, jako crne kose, ne vide se na njemu tragovi putovanja i ne poznaje ga niko od nas.[53]

Zatim sjede kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prislonivši svoja koljena uz njegova i stavivši ruke na stegna i reče: "O Muhammede, obavjesti me o islamu!"

Pa mu reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Da svjedočiš da nema drugog boga osim Allaha, Uzvišenog, i da je Muhammed Allahov Poslanik, da klanjaš namaz, daješ zekat, postiš Ramazan i da obaviš hadždž, ako si u mogućnosti."**

Reče: "Istinu si rekao!" Pa smo mu se čudili, pita i potvrđuje. Zatim reče: "Obavjesti me o imanu!"

Reče: **"Da vjeruješ u Allaha, Uzvišenog, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan, i da sve što se događa, biva s Njegovom voljom i određenjem."**

Reče: "Obavjesti me o ihsanu!"

Reče: **"Da obožavaš Allaha, Uzvišenog, kao da Ga vidiš, pa ako ti Njega ne vidiš, On tebe, zaista, vidi."**

Reče: "Obavjesti me o Sudnjem danu!"

Reče: **"Upitani, ništa više ne zna od onoga koji pita!"**

Reče: "Obavjesti me o njegovim znakovima!"

Reče: **"Da robinja rodi sebi gospodara i da vidiš gole i bosonoge čobane kako se nadmeću u izgradnji."**

---

[53] Iz ovog Džibrilovog, alejhi selam, postupka sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, islamski učenjaci su zaključili da je pohvalno učeniku, onom koji traži znanje i onom koji posjećuje znanstvene kružoke i predavanja, da se očisti, namiriše i obuče najčišću i najbolju odjeću, kao znak veličanja i poštivanja plemenitog znanja koje se tumači i spominje.

Omer, radijallahu anhu, reče: "Zatim je otišao pa smo ostali dugo." Pa reče Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"O Omere! Znaš li ko je onaj što pita?"** Rekli smo: "Allah, Uzvišeni, i Njegov Poslanik najbolje znaju!" Reče: **"Ovo je Džibril, došao vam je da vas poduči vašoj vjeri."**[54]

---

[54] Hadis je zabilježio imam Muslim u svome "Sahihu" (1) od Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca Omera, radijallahu anhuma, a on od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

TREĆI TEMELJ

Poznavanje Poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. A on je Muhammed, sin Abdullaha, sin Abdul-Muttaliba, sin Hašima, a Hašim je iz plemena Kurejš, a Kurejšije su od arapa, a arapi su potomstvo Isma'ila, sina Ibrahima, neka je salavat na njega i na našeg Poslanika.

Imao je šezdeset i tri godine. Četrdeset godina prije poslanstva i dvadeset i tri godine kao Vjerovjesnik, Poslanik.

Postao je Vjerovjesnik kada mu je spuštena sura "El-Ikre" a Poslanik kada mu je spuštena sura "El-Mudessir".[55]

Njegov rodni kraj je Mekka, a hidžru (preseljene) učinio je u Medinu.

Allah, Uzvišeni, ga je poslao da upozori i odvraća od ŠIRKA i da poziva u TEVHID.

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"O ti pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni! I ne prigovaraj držeći da je mnogo! I radi Gospodara svoga trpi!" (Prijevod značenja, El-Muddessir, 1-7)

Riječi: **"Ustani i opominji!"** - znače: "Odvraćaj od ŠIRKA, a pozivaj u TEVHID."

Riječi: **"Gospodara svoga veličaj!"** - znače: "Veličaj Ga ispovjedajući mu TEVHID, tj. samo Njega obožavaj."

Riječi: **"I haljine svoje očisti!"** – znače: "Očisti svoja djela od ŠIRKA."

Riječi: **"I kumira se kloni!"** – znače: "Ostavljanje, napuštanje i odricanje od kipova i njihovih sljedbenika."

---

[55] Islamski učenjaci se razilaze po pitanju definicije poslanika i vjerovjesnika na mnogo mišljenja. Neki od njih kažu da nema razlike među ta dva termina. Najispravnije mišljenje je da među njima ima razlike, ali je ta razlika detaljna i precizna i među njima ima općenitosti i posebnosti. Tj. nekada se zna desiti da se jedan termin odnosi na drugog. Za termin "poslanik", koji je općeniti, zna se koristiti termin "vjerovjesnik", ali ne i obrnuto.

Najispravnija definicija za poslanika, je da je on čovjek kojeg je Allah, dželle še'nuh, odabrao među ljudima i spustio mu objavu po kojoj mu je bilo obaveza da sudi i da se vlada, a bio je obavezan da poziva na pravi put one koji ne slijede tu objavu i koji mu se suprostavljaju. Većinom bi bio slat nevjerničkom narodu. Dok je vjerovjesnik, čovjek kojeg je Allah, azze ve dželle, odabrao među ljudima i naredio mu da poziva i sudi po šerijatu predhodnog poslanika, koji bi bio zapostavljen, kao vid obnove tog šerijata, a Allah, dželle še'nuh, najbolje zna.

Proveo je na tome deset godina, pozivajući na obožavanje Allaha, Jedinog, a posle toga je uzdignut na nebesa (ar. el-mi'radž) i propisano mu je pet dnevnih namaza.[56] U Mekki je klanjao tri godine, a zatim mu je naređeno da učini HIDŽRU (seobu) u Medinu.

A HIDŽRA je preseljenje iz zemlje ŠIRKA (nevjerničke zemlje) u islamsku zemlju.[57] HIDŽRA je dužnost ovom ummetu, iz nevjerničke u islamsku zemlju, i ona je trajna do Sudnjega dana.[58]

A dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Kad budu uzimali duše onima koji su se prema sebi ogriješili, meleki će upitati: 'Šta je bilo s vama?' – 'Bili smo potlačeni na Zemlji' – odgovoriće. – 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?' – reći će meleki, i zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a užasno je on boravište. Samo nemoćnim muškarcima, i ženama, i djeci, koji nisu bili dovoljno snalažljivi i nisu znali puta, Allah će, ima nade, oprostiti jer Allah briše grijehe i prašta." (Prijevod značenja, En-Nisa, 97-99)

"O robovi Moji koji vjerujete, Moja je Zemlja prostrana, zato samo Mene obožavajte!" (Prijevod značenja, El-'Ankebut, 56)

---

[56] Tj. uzdignut tjelesno i duševno, što je ispravnije mišljenje i stav većine učenjaka ehli-sunnetskog pravca. Svaki musliman obavezan je vjerovati i potvrđivati sve ono o čemu su nas obavjestili Allah, dželle še'nuh, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pa makar ljudski razumi ne mogli nešto od toga poimati. Iako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao s vjerom i propisima koji su prihvatljivi za ljudske razume, postoje određene stvari u koje vjernik mora da vjeruje, onako kako je o tome obavješten, bez ulaženja u kakvoću. Ljudski razum je ograničen i nije u stanju da dokuči mnoge stvari. Vjernik je nazvan vjernikom upravo zato što vjeruje u ono o čemu je obaviješten, pa makar to ne vidio svojim očima i ne čuo svojim ušima.

Allah, dželle še'nuh, spominjući prvu i najbitniju osobinu vjernika u Kur'anu, rekao je: **"Elif Lam Mim. Ova Knjiga, u koju nema nikakve sumnje, uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali; onima koji u nevidljivo (ar. el-gajb) budu vjerovali i molitvu obavljali i udjeljivali dio od onoga što im Mi budemo davali..."** (Prijevod značenja, El-Bekare, 1-3)

[57] Također, hidžrom se smatra i preseljenje iz nevjerničke zemlje u kojoj je nemoguće upražnjavati vjeru u drugu nevjerničku zemlju kao što je to bio slučaj sa ashabima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji su učinili hidžru iz Mekke, koja je tada bila nevjernička zemlja, u Abesiniju, koja je ,također, nevjernička zemlja, ali su u njoj mogli da ispunjavaju vjerske propise za razliku od Mekke.

[58] Prenosi se od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Ja se odričem svakog muslimana koji boravi među mnogoboščima."** Hadis su zabilježili Ebu Davud (2645) i Tirmizi (1604) sa prekinutim lancem prenosilaca, ali postoje druge predaje koje ga podupiru, a Allah, dželle še'nuh, najbolje zna.

Begavi[59], rahimehullah, rekao je: "Povod objave ovog ajeta su muslimani koji nisu učinili HIDŽRU iz Mekke. Allah ih je pozvao sa imenom imana, tj. kao vjernike."

A dokaz za HIDŽRU iz sunneta su riječi Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem:

"Ne prekida se hidžra sve dok se ne prekine pokajanje, a ne prekida se pokajanje sve dok Sunce ne izađe sa zapada."[60]

Pa kada se nastanio u Medini naređeni su mu ostali propisi islama, kao što je zekat, post, hadždž, ezan, džihad (borba na Allahovom putu), naređivanje dobra i odvraćanje od zla i drugo od propisa islama.

Na tome je proveo deset godina, a nakon toga je preselio na ahiret, salavat i spas neka su na njega, ali njegova vjera je ostala.

Ovo je njegova vjera. Nema dobra, a da nije uputio svoje sljedbenike na to, a nema zla da ih nije upozorio od njega.[61]

Dobro na koje je uputio jeste TEVHID i sve što Allah, Uzvišeni, voli i čime je zadovoljan.

A nevaljalo na kojeg je upozorio jeste ŠIRK i sve ono što Allah, Uzvišeni, prezire i ne voli.

Allah, Uzvišeni, poslao ga je svim ljudima, općenito, i naredio pokoravanje njemu, svim bićima, ljudima i džinnima.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Reci: 'O ljudi, ja sam svima vama Allahov Poslanik, Njegova vlast je i na nebesima i na Zemlji, nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna da čita i piše, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove, njega slijedite – da biste na pravom putu bili!'" (Prijevod značenja, El-E'araf, 158)

---

[59] Ebu Muhammed Husejn b. Mes'ud El-Begavi je poznati imam i hafiz hadisa. Na ahiret preselio 516. god po H.

[60] Hadis su zabilježili Ahmed (16906), Ebu Davud (2481), Nesai u "Kubra" (8711), Darimi (2513), Bejheki (18234) i drugi sa vjerodostojnim lancem prenosilaca od Mu'avije, radijallahu anhu.

[61] Ebu Zerr, radijallahu anhu, rekao je: "Umro je Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a nije ostavio ni pticu na nebesima koja pokreće svoja krila da nam o njoj nije dao znanja." Predaju su zabilježili Ahmed u "Musnedu" (21361), Ibnu S'ad u "Tabakatul-kubra" (2/354), Taberani u "Mu'džemul-kebiru" (1647) i drugi.

Allah, Uzvišeni, njime je upotpunio vjeru, a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (Prijevod značenja, El-Ma'ida, 3)

Dokaz da je umro, sallallahu alejhi ve sellem, su riječi Uzvišenog:

"Ti ćeš, zacijelo, umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti, i poslije, na Sudnjem danu, pred Gospodarom svojim ćete se jedan s drugim prepirati." (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 30-31)

Ljudi, kada umru, bit će proživljeni, a dokaz su riječi Uzvišenog:

"Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti." (Prijevod značenja, Ta-Ha, 55)

"Allah vas, od zemlje poput bilja stvara, zatim vas u nju vraća i iz nje će vas sigurno izvesti." (Prijevod značenja, Nuh, 17-18)

A poslije proživljenja bit će obračunati i nagrađeni za svoja djela.

Dokaz za to su riječi Allaha Uzvišenog:

"Allahovo je sve što je na nebesima i što je na Zemlji – da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro." (Prijevod značenja, En-Nedžm, 31)

Onaj ko zaniječe PROŽIVLJENJE[62] (ar. el-ba's) je nevjernik, a dokaz su riječi Uzvišenog:

"Nevjernici tvrde da neće biti oživljeni, Reci: 'Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa o onom što ste radili, doista biti obaviješteni!'" (Prijevod značenja, Et-Tagabun, 7)

Allah, Uzvišeni, poslao je sve poslanike da radosne vijesti donose i opominju.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

---

[62] Allah, dželle še'nuh, opisujući proživljenje rekao je: **"I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će, samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati. I Zemlje će svjetlošću Gospodara svoga zasjati i Knjiga će se postaviti, vjerovjesnici i svjedoci će se dovesti, i po pravdi će im se svima presuditi, nikome se neće nepravda učiniti; svako će dobiti ono što je zaslužio, jer On dobro zna šta je ko radio."** (Prijevod značenja, Ez-Zumer, 68-70)

"Poslanici koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali – A Allah je Silan i Mudar." (Prijevod značenja, En-Nisa, 165)

Prvi od njih je Nuh, alejhi selam, a posljednji je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, koji je ujedno i završni poslanik.

Dokaz da je Nuh, alejhi selam, prvi poslanik su riječi Uzvišenog:

"Mi smo objavili tebi kao što smo objavili Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega." (Prijevod značenja, En-Nisa, 163)

Svakom narodu kome je Allah, Uzvišeni, poslao poslanika, od Nuha do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, naređuje da obožavaju jednog Allaha, a zabranjuje im da obožavaju TAGUTA.[63]

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali, Allaha obožavajte, a taguta se klonit!" (Prijevod značenja, En-Nahl, 36)

Allah, Uzvišeni, svim robovima je naredio da ne vjeruju u TAGUTE, a da vjeruju u Allaha.[64]

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, rekao je: "TAGUT je sve ono čime čovjek prelazi svoju granicu, od onoga što obožava, ili slijedi, ili mu se pokorava."

TAGUTA je mnogo, a pet je glavnih među njima:

1.) Šejtan, Allah ga prokleo,

2.) onaj ko je zadovoljan da bude obožavan mimo Allaha,

3.) onaj koji poziva ljude da ga obožavaju,

4.) onaj ko priziva da zna nešto od gajba (nevidljivog, nepoznatog),

5.) onaj ko sudi sa nečim drugim, a ne sa onim što je Allah objavio.

Dokaz su riječi Uzvišenog:

---

[63] Ukratko, tagut je izraz za sve što se obožava i veliča mimo Allaha, dželle še'nuh, i odvodi ljude s pravog puta na stranputicu, bilo da se radi o šejtanima, nevjernicima, sihirbazima i vračarima, nepravednim vladarima, medijima, inteligenciji, zakonima suprotnim šerijatu i sl.

[64] Tj. prvo im je naredio da zanevjeruju u sve što se obožava mimo Allaha, dželle še'nuh, i odvodi s Njegovog pravog puta, a nakon toga im je naredio da povjeruju u Allaha.

Dokaz za to su Njegove, azze ve dželle, riječi: **"Onaj ko ne vjeruje u taguta, a vjeruje u Allaha - drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti."** (Prijevod značenja, El-Bekare, 256)

"U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti – pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u taguta, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti, - a Allah sve čuje i zna." (Prijevod značenja, El-Bekare, 256)

Ovo je značenje "la ilahe illellah" - nema drugog boga osim Allaha.

A u hadisu se spominje: **"Glava stvari je islam, a njen temelj je namaz, a vrhunac njene visine je džihad, borba na Allahovom putu."**[65]

Allah najbolje zna, i neka je salavat i selam na Njegova Poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.

---

[65] Hadis su zabilježili Ahmed (22068), Tirmizi (2616), Nesai u "Kubra" (11394), Ibn Madže (3973) i drugi od Mu'aza, radijallahu anhu. Lanac prenosilaca ove predaje je prekinut i hadis je nevjerodostojan ali njegovo značenje, općenito, je ispravno i potvrđeno u drugim Kur'ansko-hadiskim tekstovima, a Allah najbolje zna. Pogledaj: "Džami'ul-ulumi vel-hikem" str.507 od Hafiza Ibn Redžeba, rahimehullah.